

Bijlage 6. Patiënteninformatie

Mondzorg aan huis voor kwetsbare ouderen

Deze informatie is bedoeld voor kwetsbare ouderen die mondzorg nodig hebben, maar niet meer naar een mondzorgpraktijk kunnen komen. Ook niet als zij daar hulp bij krijgen. Deze informatie is ook bedoeld voor mantelzorgers en wettelijk vertegenwoordigers van deze ouderen.

Een mondzorgverlener kan aan die ouderen, hulp aan huis bieden. Een mondzorgverlener is een tandarts, mondhygiënist of tandprotheticus.

1. Waarom mondzorg aan huis?

Ouderen hebben soms ernstige lichamelijke problemen, waardoor ze bijvoorbeeld niet meer (goed) kunnen lopen. Ook laat hun geheugen hen soms flink in de steek, bijvoorbeeld als ze lijden aan dementie. Voor die ouderen is het vaak moeilijk om naar buiten te gaan. Een bezoek aan een mondzorgverlener is nauwelijks of helemaal niet meer mogelijk.

Daardoor blijven deze ouderen weg bij de mondzorgverlener. Dat kan schadelijk zijn voor de mondgezondheid. Dat geldt zeker als iemand nog een eigen tanden en kiezen heeft en/of implantaten. Deze moeten goed verzorgd worden. En als er iets mee is, moeten ze behandeld worden. Gebeurt dat niet, dan kunnen er problemen ontstaan. Niet alleen met het gebit, maar ook andere gezondheidsproblemen. Denk daarbij aan afgebroken tanden en kiezen, die pijn en kauwproblemen kunnen veroorzaken. Of ontstekingen die een hoger risico geven op hart- en vaatziekten of diabetes.

Om deze problemen te voorkomen is er mondzorg aan huis. Dit betekent dat de mondzorgverlener naar de oudere toe komt om zijn of haar gebit te behandelen. Natuurlijk kan de mondzorgverlener dan niet alle apparatuur meenemen. Daarom is deze service alleen bedoeld voor eenvoudige tandheelkundige hulp om pijnklachten te verhelpen. Grotere behandelingen zijn alleen mogelijk in de mondzorgpraktijk.

2. Hoe kan ik mondzorg aan huis aanvragen?

Heeft u als oudere mondzorg aan huis nodig? Dan kunt u uw mondzorgverlener vragen om naar uw huis te komen voor een consult. U kunt hem¹ zelf bellen of iemand anders vragen om dat voor u te doen. De mondzorgverlener kijkt dan of hij volgens de richtlijnen mondzorg aan huis mag en kan verlenen. Daartoe stelt hij u enkele vragen:

- a. Waarom heeft u mondzorg aan huis nodig? En waarom kunt u niet meer naar de praktijk toe komen? Als dit komt door ernstige lichamelijke klachten of geheugenproblemen, kan de mondzorgverlener overwegen om naar u toe te komen.
- b. Gebruikt u medicijnen? En zo ja, welke? De mondzorgverlener heeft deze informatie nodig om veilig mondzorg te kunnen verlenen. Houd daarom uw medicijnlijst bij de hand. Heeft u geen medicijnlijst, dan kunt u die opvragen bij de apotheek. Uw mondzorgverlener kan uw medicijnenlijst ook voor uw opvragen bij uw apotheek. Houd in dat geval de contactgegevens van uw apotheek bij de hand.
- c. Krijgt u zorg van andere zorgverleners, zoals een medisch specialist? Houd dan hun contactgegevens bij de hand. Zo kan de mondzorgverlener informatie aan hen vragen over bijvoorbeeld ziekten of medicijngebruik, waar hij rekening mee moet houden. Uiteraard doet hij dat alleen als u daar toestemming voor geeft.
- d. Kan de mondzorgverlener makkelijk uw woning binnenkomen? Kunt u bijvoorbeeld zelf de deur opendoen, of is dat lastig omdat u niet kunt lopen? Dan moet daar een oplossing voor bedacht worden.

¹ Omdat dat makkelijker leest, gebruiken we overal 'hij', 'hem' en 'zijn'. Natuurlijk kan dat ook 'zij' of 'haar' zijn.

De mondzorgverlener bespreekt in het eerste telefoongesprek ook met u wat de verwachte kosten zijn voor het bezoek aan huis (zie daarvoor ook de informatie onder punt 7). Het is belangrijk om u te realiseren dat mondzorg aan huis niet vanzelfsprekend is. Uw mondzorgverlener is niet verplicht om te komen. Hij doet dat geheel vrijwillig.

3. Waar moet ik rekening mee houden?

Mondzorg aan huis is alleen mogelijk als uw woning daar geschikt voor is. Daarvoor moet uw woning aan de volgende voorwaarden voldoen:

- a. Er moet voor de mondzorgverlener voldoende ruimte zijn om zijn spullen neer te leggen. En die spullen moeten daar ook schoon blijven. Daarom mogen er bijvoorbeeld geen huisdieren bij in de buurt komen.
- b. Er mogen geen huisdieren in het huis zijn die het bezoek van de mondzorgverlener kunnen verstoren. Bijvoorbeeld honden die erg waaks zijn en daardoor agressief gedrag kunnen vertonen.
- c. Er moet een werkend stopcontact zijn dat de mondzorgverlener kan gebruiken.
- d. Er moet schoon kraanwater zijn dat de mondzorgverlener kan gebruiken.

4. Hoe verloopt mondzorg aan huis?

Heeft u een afspraak gemaakt voor mondzorg aan huis? Dan kunt u het volgende verwachten.

Kennismaking

De mondzorgverlener komt eerst bij u langs voor een kennismaking. Hij kijkt dan wat er aan de hand is, welke zorg u nodig heeft en of hij die zorg kan leveren.

Mondzorgplan

Daarna maakt de mondzorgverlener een mondzorgplan. Daarin staat welke mondzorg nodig is, wie die zorg kan verlenen en op welke manier. Ook staan in het mondzorgplan adviezen voor de dagelijkse mondverzorging.

Bij het maken van het plan houdt de mondzorgverlener rekening met uw persoonlijke omstandigheden. Bent u bijvoorbeeld heel ziek, dan zal het behandelplan minder ingrijpend zijn.

Bespreking

Als de mondzorgverlener het plan klaar heeft, bespreekt hij het met u. Ook geeft hij dan aan wat de behandeling kost. Als u dat wilt, zet hij die kosten voor u op papier.

Als u dat prettig vindt, kunt u een naaste vragen om bij de bespreking met de mondzorgverlener aanwezig te zijn. Dat kan handig zijn als u het lastig vindt om informatie goed te verwerken. Twee mensen horen immers meer dan één. De mondzorgverlener het plan ook later met uw naasten bespreken.

Als dat nodig is, kan de mondzorgverlener het mondzorgplan ook bespreken met uw andere zorgverleners, zoals uw huisarts, wijkverpleegkundige, medisch specialist etc. Dat doet hij alleen als u daarvoor toestemming geeft.

Beslissing

Uiteindelijk beslist u zelf of de mondzorgverlener het plan mag uitvoeren. Wilt u iets aan het plan veranderen, dan kunt u dat altijd aangeven.

5. Wat als de mondzorgverlener iets doet wat u niet wilt?

Een mondzorgverlener kan alleen mondzorg aan huis geven als u hiervoor zelf toestemming geeft. Als de mondzorgverlener iets doet wat u niet wilt, is het belangrijk dat u dat zegt. De mondzorgverlener moet er dan mee stoppen, want hij mag niets doen wat u niet wilt. Daarna overlegt hij met u, en eventueel met uw naasten, of en hoe hij de zorg zal voortzetten. Bent u niet meer wilsbekwaam, bijvoorbeeld door ernstige dementie? Dan overlegt de mondzorgverlener met uw wettelijk vertegenwoordiger. Ook moet hij dan de Wet zorg en dwang raadplegen. Daarin staan aanwijzingen over wat hij in zo'n geval moet doen.

6. Wat gebeurt er na de eerste behandeling?

Heeft u de eerste behandeling gehad? Dan maakt de mondzorgverlener waarschijnlijk een vervolgspraak met u. Zo kan hij de gezondheid van uw gebit goed in de gaten houden. Hoe snel die vervolgspraak is, hangt af van uw situatie: heeft u een eigen gebit en/of implantaten, dan heeft u vaker controle nodig dan als u een volledige gebitsprothese heeft. Door uw gebit op tijd te controleren, kan de mondzorgverlener nieuwe problemen voorkomen.

De mondzorgverlener zal u ook aanwijzingen geven over hoe u uw gebit kunt verzorgen. Is het voor u niet mogelijk om dit zelf goed te doen? Dan vraagt de mondzorgverlener uw naaste of een andere zorgverlener om u te helpen (bijvoorbeeld met tandenpoetsen of mondspoeling). Uiteraard bespreekt hij dit eerst met u.

7. Hoeveel kost mondzorg aan huis?

Mondzorg valt **niet** onder de basisverzekering. U moet de kosten daarom meestal zelf betalen. Hier zijn twee uitzonderingen op:

- Soms wordt mondzorg vergoed vanuit de regeling voor bijzondere tandheelkunde of op basis van de Wet langdurige zorg (Wlz). In dat geval hoeft u de kosten niet te betalen. Uw zorgverzekeraar en/of mondzorgverlener kan daar meer over vertellen.
- Misschien hoeft u een aanvullende tandartsverzekering. Dan hoeft u een deel van de kosten niet te betalen. Hoeveel u wel moet betalen, hangt af van uw verzekering.

De meeste thuiswonende ouderen vallen niet onder deze regelingen. Ook heeft niet iedereen een aanvullende tandartsverzekering. Daarom moet u waarschijnlijk voor de mondzorg betalen. Om financiële verrassingen te voorkomen kunt u het beste vooraf aan de mondzorgverlener vragen welke kosten hij in rekening brengt. Naast de gebruikelijke kosten voor de behandeling geldt er vaak een aanvullend bedrag voor het bezoek aan huis. U vindt de algemeen geldende tandartstarieven op de website Alles over het gebit (<https://www.allesoverhetgebit.nl/alles-over-kosten-en-vergoedingen>).

8. Meer weten?

Meer informatie over het belang van mondverzorging en professionele mondzorg vindt u op de websites www.allesoverhetgebit.nl, www.mondzorgbijouderen.info en www.ivorenkruis.nl.

Het KIMO (www.hetkimo.nl) biedt actuele informatie over richtlijnen voor tandartsen en andere mondzorgverleners.